

Warszawa, dnia 13 marca 2024 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W WARSZAWIE**

WOOS-I.4221.47.2023.ACH.4

Wójt Gminy Rząśnik

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 1, ust. 3 i 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094, ze zm., zwanej dalej „ustawą ooś”) oraz art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775, ze zm., zwanej dalej „k.p.a.”), po rozpatrzeniu wniosku Wójta Gminy Rząśnik z dnia 9 lutego 2023 r., znak: IR.6220.3.10.2023, dotyczącego uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia polegającego na „*Rozbudowie drogi gminnej nr 440320W i 440305W relacji Porządzie-Grądy Polewne, gmina Rząśnik*”, uzupełnionego pismami z dnia: 17 lutego 2023 r., 27 listopada 2023 r. i 9 stycznia 2024 r.,

odmawiam uzgodnienia warunków realizacji ww. przedsięwzięcia.

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Rząśnik pismem z dnia 9 lutego 2023 r., znak: IR.6220.3.10.2023, data wpływu do tegoż organu w dniu 14 lutego 2023 r., wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie (zwanego dalej „Regionalnym Dyrektorem”) o uzgodnienie warunków realizacji ww. przedsięwzięcia. Do ww. wystąpienia dołączono: raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (zwany dalej „raportem ooś”), a pismem z dnia 17 lutego 2023 r., uzupełniono przedmiotowe pismo o wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Następnie dokumentacja została uzupełniona pismami z dnia 27 listopada 2023 r. i 9 stycznia 2024 r.

Planowane przedsięwzięcie należy do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś oraz § 3 ust. 1 pkt 62 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839, ze zm.).

Planowana inwestycja polega na rozbudowie drogi gminnej nr 440320W i nr 440305W relacji Porządzie i Grądy Polewne, gmina Rząśnik. Długość rozbudowywanego odcinka drogi wynosić będzie 4 206,77 m.

Inwestycja obejmuje ciąg drogowy dróg gminnych od skrzyżowania z drogą powiatową 4408W w miejscowości Porządzie i przebiega przez teren obrębu geodezyjnego Wincetowo Bagno Pulwy, a kończy się we wsi Grądy Polewne. Droga gminna przebiega głównie przez teren rolniczy tj. łąki i pastwiska. Posiada jezdnię o nawierzchni z kruszywa naturalnego lub żwirowego (kamień łamany o różnej granulacji) o szerokości od około 4,00 do około 11,00 m z obustronnymi poboczeniami gruntowymi o nieregularnej szerokości.

W ramach inwestycji przewiduje się wykonanie jezdni z betonu asfaltowego o szerokości 5,00 m z obustronnymi poboczeniami o szerokości 0,75 m oraz rowami przydrożnymi. Zjazdy do posesji zostaną zaprojektowane z betonu asfaltowego natomiast do pól z kruszywa łamanego.

Planowana inwestycja zlokalizowana jest w granicach obszarów specjalnej ochrony ptaków, tj.:

- częściowo na terenie obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015, dla którego obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 października 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8994) oraz
- częściowo na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007, dla którego obowiązuje zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3828, ze zm.),

w stosunku do których w zakresie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm., zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”), obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 23, poz. 133, ze zm.). Południowy fragment terenu inwestycji znajduje się dodatkowo na granicy korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym (**Puszcza Biała** GKPnC-1).

Z uwagi na powyższe, tj. położenie inwestycji w granicach form ochrony przyrody, w bezpośrednim sąsiedztwie korytarza ekologicznego, a także obowiązujące przepisy prawa, w tym w szczególności przepisy obowiązujące w stosunku do obszarów Natura 2000 i gatunków podlegających ochronie oraz funkcje jakie pełnią ww. obszarowe formy ochrony przyrody w krajowym systemie obszarów chronionych, przed dopuszczeniem inwestycji do realizacji koniecznym było przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i sporządzenie raportu ooś.

W toku niniejszego postępowania stwierdzono braki oraz niespójność informacji przedstawionych w materiale dowodowym sprawy, w zakresie informacji odnoszących się do elementów przyrodniczych obszaru. Wskazano m.in. „*że inwentaryzację przyrodniczą z uwagi na krótki okres realizacji umowy przeprowadzono w miesiącu grudzień 2022 r. oraz styczeń 2023 r., czyli poza okresem aktywności płazów, gadów, owadów, poza okresem wegetacyjnym roślinności oraz okresem lęgowym ptaków*”.

Z powyższych względów raport ooś wymagał uzupełnienia o:

1. opis elementów środowiska przyrodniczego terenu inwestycji i korytarzy ekologicznych (w tym również lokalnych) w granicach obszaru objętego oddziaływaniem inwestycji, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, sporządzonego w oparciu o wyniki inwentaryzacji przyrodniczej, przez którą rozumie się zbiór badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby scharakteryzowania elementów środowiska przyrodniczego wraz z opisem zastosowanej metodyki;
2. ocenę wpływu planowanej inwestycji na cele ochrony obszarów chronionych z mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym w szczególności na obszary Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 i Puszcza Biała PLB140007;
3. opisu przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, w tym w szczególności na przyrodę obszarów Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 i Puszcza Biała PLB140007;
4. przedstawienia wyników inwentaryzacji przyrodniczej i zagadnień opisywanych w raporcie ooś w formie graficznej;

5. przedstawienia wyników inwentaryzacji przyrodniczej w części kartograficznej tego dokumentu w formatach wektorowych SHP lub GPKG wykorzystywanych w systemach informacji przestrzennej.

Materiał dowodowy sprawy, w tym raport o oś i uzupełnienie poddano szczegółowej analizie, w wyniku której stwierdzono braki i rozbieżności. Dotyczyły one:

a) badań ornitofauny:

Wskazana metodyka prowadzenia badań pod kątem wykonania inwentaryzacji przyrodniczej na potrzeby przedmiotowej inwestycji i dokonania oceny jej wpływu na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000, w tym w szczególności obszaru Bagno Pulwy PLB140015, m.in. kulika wielkiego, derkacza czy gęsi białoczelnej, siewki złotej i czajki, nie jest zgodna z metodami powszechnie stosowanymi przy prowadzeniu inwentaryzacji tych gatunków. Wykonano zaledwie 4 kontrole terenowe w terminach: 23 maja, 29 czerwca, 17 sierpnia, 17 października, w tym jedną kontrolę wieczorną 29 czerwca. Nie podano godzin kontroli terenowych. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż inwentaryzacja ornitologiczna rozpoczęła się zbyt późno, żeby można było wykonać rzetelne rozpoznanie występowania kulika wielkiego, niezbędne do jednoznacznej oceny oddziaływania przedsięwzięcia. Zgodnie z metodykami monitoringowymi zalecane są następujące terminy: I kontrola 10-20.04 lub 15-25.04, II kontrola 1-10.05, III kontrola 1-10.06 (Chylarecki i inni 2015, Żmihorski 2015). Trzecia kontrola nastawiona jest na sprawdzenie sukcesu lęgowego, więc przy inwentaryzacjach dla inwestycji jest mniej znacząca niż kontrole I i II, które są niezbędne, szczególnie w obszarach, gdzie kulik wielki jest przedmiotem ochrony. Ponadto wykonano tylko jedną wieczorną kontrolę, która mogła być dedykowana derkaczowi 29 czerwca (termin poprawny). Dla mierzalności wyniku, w przypadku tego gatunku należy jednak wykonać dwie kontrole terenowe: pierwszą na przełomie maja i czerwca oraz drugą w końcu czerwca (Chylarecki i inni 2015). Kontrolę wieczorną przeprowadzono na dwóch punktach. Odcinek inwentaryzowanej drogi ma długość około 4,2 km. Dwa punkty na wskazanym odcinku należy uznać za niewystraczające dla prawidłowego rozpoznania występowania derkacza. Przyjmuje się, że w przypadku derkacza należy zapewnić słyszalność około 500 m z każdego punktu nasłuchowego (Chylarecki i inni 2015), co daje min. 4 punkty nasłuchowe na 4,2 km. Ponadto, nie wykonano żadnej kontroli od początku marca do końca kwietnia, czyli w okresie wiosennej migracji siewki złotej, czajki i gęsi (nawet od połowy lutego). Wykonano jedynie jedną kontrolę w trakcie migracji jesiennej – 17 października. Nie wykonano żadnych kontroli w marcu i kwietniu, a także w pierwszej połowie maja. W tym okresie znaczna część gatunków ptaków przystępuje do lęgów i ich wykrycie jest wtedy możliwe np. łąkowe gatunki ptaków siewkowych, sowy (brak kontroli nocnej marzec/kwiecień), żuraw, bąk, dzięcioły.

b) badań botanicznych:

Planowana inwestycja sąsiaduje z terenami leśnymi i na większości długości z terenami trawiastymi na podłożu torfowym. Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że niektóre tereny trawiaste użytkowane łącznie, które znajdują się w granicach objętych inwentaryzacją/przyjętym zasięgiem potencjalnego oddziaływania są siedliskami przyrodniczymi będącymi przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, tj. np. 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) lub 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). W opracowaniu nie ma informacji na temat roślinności wodnej w rowach melioracyjnych, która miejscami jest stosunkowo dobrze rozwinięta i pokrywa znaczne powierzchnie dna i brzegów rowów, a która zostanie zniszczona podczas rozbudowy drogi i przebudowy rowów i przepustów. Tym samym, w dokumentacji brak jest informacji na temat siedlisk przyrodniczych jakie występują w obszarze objętym inwentaryzacją oraz uprawdopodobnienia braku występowania tzw. naturalnych siedlisk przyrodniczych.

c) badań herpetofauny:

Nie podano opisu jakimi metodami przeprowadzono inwentaryzację tej grupy zwierząt. Nie opisano szczegółowo metodyki prowadzonych prac, czy wykonano je tylko metodą „na upatrzonego” – wzrokowa obserwacja, czy chwymano zwierzęta w celu oznaczenia i jakimi metodami. Dla wymienionych grup zwierząt wykonano jedynie 3 kontrole terenowe w następujących terminach: 12 kwietnia, 24 maja, 17 sierpnia. Wzdłuż drogi biegną rowy melioracyjne, w których woda występuje cały rok z wyjątkiem najbardziej suchych okresów. W wykonanej inwentaryzacji płazów brakuje kontroli nastawionych na badanie migracji płazów w miesiącach: marzec, kwiecień, wrzesień. Została wykonana tylko jedna kontrola kwietniowa. Wykonawca badań nie opisuje, czy korzystał z ciepłych i dżdżystych nocy, które są najlepsze do badań migracji, gdyż aktywność płazów w celu przemieszczenia się jest wtedy najwyższa. Rowy melioracyjne są środowiskiem bytowania i rozrodu płazów na Bagnie Pulwy. Ponadto w opracowaniu brakuje kontroli dla okresu rozrodczego w tym, kontroli nocnych, z nasłuchami godujących samców, które są bardzo efektywne, jeśli chodzi o wykrywalność płazów. Z uwagi na powyższe oraz brak szczegółowego rozpoznania terenu, należy założyć, że rozbudowa drogi może wpłynąć negatywnie na płazy i gady bytujące na terenie obszaru, w tym gatunki rzadkie objęte ochroną gatunkową.

Warto jednocześnie zauważyć, iż realizacja omawianego przedsięwzięcia tj. rozbudowa i zmiana nawierzchni drogi będzie skutkować zwiększoną intensywnością ruchu samochodowego oraz zwiększeniem prędkości poruszania się pojazdów. Pojazdy mechaniczne są istotną przyczyną śmiertelności płazów w okresie migracji. Dodatkowo, w trakcie robót budowlanych może dochodzić do nieumyślnego zabijania zwierząt w tym płazów, które pojawiają się na terenie budowy. Wykonawca inwentaryzacji w opracowaniu nie porusza tych aspektów.

d) badań entomofauny:

W przypadku owadów nie wykonano kontroli czerwcowych i lipcowych. Potencjalnie niektóre chronione gatunki motyli mogły zostać niewykryte ze względu na brak kontroli w okresach, kiedy są w stadium imago. W raporcie ooś brak jest informacji o sprawdzaniu roślin żywicielski w celu poszukiwania jaj i gąsienic. Materiał dowodowy sprawy dowodzi, że przeprowadzono inwentaryzację względem występowania chronionych gatunków owadów mogących zasiedlać drogę lub jej bezpośrednią otulinę (drzewa, rowy, ciek, nasypy). Niniejsze wskazuje na pominięcie obserwacji motyli, których siedliskiem występowania/ żeru są użytki zielone (łąki, pastwiska). Nie dokonano zatem oceny oddziaływania inwestycji na tę grupę przedstawicieli entomofauny. Owady stanowią grupę, która w wyniku zwiększonego ruchu pojazdów notuje dużą śmiertelność. Z uwagi na powyższe oraz brak szczegółowego rozpoznania terenu, należy założyć, że rozbudowa drogi może wpłynąć negatywnie na owady bytujące na terenie obszaru, w tym gatunki rzadkie objęte ochroną gatunkową.

e) badań ichtiofauny:

Zgodnie z ogólnodostępnymi danymi, na terenie obszaru Natura 2000 występują ciek naturalne (Kanał z Pulw, Dopływ z Zambsk Kościelnych – bezpośrednio graniczący z terenem inwestycji), połączonych siecią rowów melioracyjnych, w których z dużym prawdopodobieństwem należy stwierdzić występowanie gatunków ryb. Materiał dowodowy wskazuje jedynie na prowadzenie obserwacji w kanale z Grodziczna, gdzie stwierdzono okresowe występowania słonecznicy *Leucaspis delineatus*. Nie wskazano jednak opisu zastosowanej metodyki, brak jest również wzmianki o próbach dokonania połowów (np. elektropółów) - które są najskuteczniejszą metodą badań składu gatunkowego ichtiofauny, czy też wywiadu środowiskowego. Z uwagi na powyższe oraz brak szczegółowego rozpoznania terenu, należy założyć, że rozbudowa drogi może wpłynąć negatywnie na ryby bytujące na terenie obszaru, w tym gatunki rzadkie, objęte ochroną gatunkową.

f) badań teriofauny:

W przedłożonym opracowaniu nie przedstawiono metodyki prowadzonych badań w przypadku ssaków. Podczas badań wykazano 3 pospolite gatunki ssaków z czego 1 chroniony (kret europejski *Talpa europaea*). Mając na uwadze wielkość terenu objętego zamierzeniem i zróżnicowanie biotopów występujących w jego obrębie mało prawdopodobne wydaje się aby w granicach badanego terenu

nie wykazano żadnego gatunku należącego do rzędu drapieżnych czy gryzoni. Nie przedstawiono rozpoznania występowania nietoperzy szczególnie w miejscach wycinki drzew. Z uwagi na powyższe oraz brak szczegółowego rozpoznania terenu, należy założyć, że rozbudowa drogi może wpłynąć negatywnie na ssaki bytujące na terenie obszaru, w tym gatunki objęte ochroną gatunkową.

g) oceny wpływu przedsięwzięcia na formy ochrony przyrody:

Materiał dowodowy nie przedstawia pogłębionej, szczegółowej analizy oraz popartej niezbitymi argumentami oceny oddziaływania inwestycji na formy ochrony przyrody, w tym w szczególności na przedmioty ochrony, cele i integralność obszaru Bagno Pulwy PLB140015 oraz spójność sieci obszarów Natura 2000, zarówno podczas realizacji inwestycji, jak i jej dalszej eksploatacji.

Zgodnie z wiedzą organu, zasięgi stanowisk przedmiotów ochrony ww. obszaru Natura 2000: A122 derkacza *Crex crex* i A160 kulika wielkiego *Numenius arquata*. w znacznej mierze pokrywają się. Stanowisko derkacza w obszarze jest bardziej rozległe i obejmuje również tereny na skraju obszaru Bagna Pulwy, które nie wchodzą w granice stanowiska kulika wielkiego. Natomiast w zasięgu stanowiska kulika wielkiego znajdują się siedliska mineralne (łąki świeże, murawy napiaskowe) w centralnej części obszaru (północnej i środkowej części inwestycji).

Liczebność populacji lęgowej derkacza w granicach obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy w 2021 r. określono na 60-65 samców. W porównaniu do danych z roku 2008 i 2014 zauważalny jest znaczny spadek liczebności tego gatunku w obszarze. Wg danych Monitoringu Ptaków Mokrdeł gatunek ten w Polsce odnotował wyraźny szczyt liczebności w latach 2012-2013 po czym zaczął zmniejszać liczebność. W latach 2017-2020 trend populacji był stabilny, ale liczebność była wyraźnie niższa niż w latach poprzedzających. Dane z obszaru Bagno Pulwy wpisują się w trend ogólnokrajowy (Raport z realizacji Monitoringu Ptaków Polski 2021).

Liczebność kulika wielkiego charakteryzuje się zauważalnym, znaczącym spadkiem liczebności w obszarze. Liczebność populacji w latach 2008-2014 oscylowała w granicach ok. 12 par lęgowych. W latach 2015-2019 obszar zasiedlało średnio ok. 9 par, czyli mniej niż w latach 2008-2014. W roku 2020 nastąpił gwałtowny spadek liczebności populacji. Liczebność kulika wielkiego w 2021 r. wynosiła 2-3 pary lęgowe.

W kontekście powyższego na szczególną uwagę zasługuje ochrona stanowisk lęgowych i siedlisk żerowiskowych kulika wielkiego. Kulik w Polsce jest gatunkiem ściśle chronionym, wymienionym w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie – kategoria VU (Vulnerable). W 2008 r. Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) podniosła jego status ochronny do „bliski zagrożeniu” (Near Threatened) w skali globalnej (BirdLife 2012). Został on uznany przez BirdLife International (BirdLife 2004a) za gatunek o niekorzystnym statusie ochronnym (SPEC-2). Gatunek ten jest wymieniony w Załączniku II dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (potocznie zwanej Dyrektywą Ptasia). Kulika wielkiego objęto ochroną także na mocy Konwencji Bońskiej (załącznik II – zawiera gatunki, których populacje mają nieodpowiedni stan zachowania, istnieje konieczność zawarcia porozumień międzynarodowych w celu ich ochrony) i Konwencji Berneńskiej (załącznik III – zawiera chronione gatunki fauny). W Polsce kulik uznawany jest za gatunek bardzo nieliczny, lęgowy na niżu (Tomiałojć i Stawarczyk 2003), zasiedla rozległe kompleksy podmokłych, pozbawionych zadrzewień łąk i pastwisk. W latach 2017-2023 r. w sąsiedztwie planowanej do rozbudowy drogi znajdowały się min. 3 stanowiska lęgowe omawianego gatunku.

Wśród wielu zagrożeń zidentyfikowanych w planie zadań ochronnych (pzo) w stosunku do kulika wielkiego w obszarze Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015, niektóre z nich mogą z dużym prawdopodobieństwem wystąpić podczas realizacji i eksploatacji planowanego przedsięwzięcia. Do powyższych należy zaliczyć: drogi, ścieżki i drogi kolejowe. Pogorszeniu ulega stan zachowania lęgówisk w otoczeniu infrastruktury komunikacyjnej (Lewtak 2012). Związane jest to z emisją hałasu

przez poruszające się pojazdy, zwiększonym wzdłuż obiektów liniowych drapieżnictwem, płoszeniem oraz większą penetracją przez człowieka i towarzyszące mu psy i koty. Nie bez znaczenia jest również zaplanowany w ramach inwestycji system odwodnienia. W tym kontekście należy wskazać, że centralna część obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy, oprócz zasilania wodami podziemnymi, sprzyja akumulacji wód opadowych, które z silnie zdrenowanych obszarów torfowiska odpływają dość szybko. Obszar inwestycji znajduje się w granicach kluczowego terenu z punktu widzenia konieczności poprawy bagiennych warunków siedliskowych oraz gatunków będących przedmiotami ochrony terenu („Ekspertyza hydrologiczna na potrzeby realizacji działań ochronnych wynikających z planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015” - M. Grygoruk, P. Trandziuk, P. Osuch, 2021 r.). Z tego względu, budowę systemu odwadniającego drogę, sprzyjającego zwiększonemu odprowadzaniu wód z terenu, należy uznać za zagrożenie o charakterze znacząco negatywnym.

Dodatkowo, celem działań ochronnych wynikającym z planu zadań ochronnych „pzo” dedykowanym kulikowi wielkiemu jest zachowanie populacji gatunku w obszarze na poziomie przynajmniej 10 par oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 – stan niezadowolający). Realizacja planowanej inwestycji, mając jednocześnie na względzie zauważalny spadek populacji gatunku w obszarze, uniemożliwi realizację ww. celów. W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie inwestycja przyczyni się również do uszczuplenia ilości par lęgowych w obszarze o co najmniej 1% w obszarze co należy rozpatrywać w kategoriach wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na jeden z przedmiotów ochrony.

Tu podkreślenia wymaga fakt, że w raporcie ooś na przedmioty ochrony obszaru przedstawiono w następujący sposób: *„Przewidywanie oddziaływania analizowanych wariantów zostało sporządzone również w oparciu o metodę mapową. Przy wyborze metody ocen wzięto pod uwagę niewielki rodzaj inwestycji, jego skalę, identyfikację zagrożeń wynikającą głównie z rozpoznania potencjalnych siedlisk przyrodniczych gatunków priorytetowych oraz łatwość zrozumienia oceny oddziaływania na środowisko. Metoda mapowa przedstawia w sposób przejrzysty planowaną inwestycję na tle obszarów potencjalnie ważnych. Droga będzie służyła głównie mieszkańcom okolicznych miejscowości jako droga dojazdowa do posesji oraz do pól. Nie przewiduje się znaczącego wzrostu ruchu na ww. drodze. Przebudowa drogi będzie miała jedynie potencjalne oddziaływanie na siedliska priorytetowe obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy dla gatunków ptaków takich jak derkacz i kulik wielki. Głównym zagrożeniem dla kulika wielkiego oprócz niszczenia siedlisk tych ptaków są polowania urządzane we Francji. Ocenia się, że na wpływ zmniejszania się populacji kulika wielkiego w Polsce mają melioracje i osuszanie terenów podmokłych, sukcesja naturalna krzewów i drzew, które oprócz zmniejszania się siedlisk ptaków stwarzają dogodne warunki dla rozwoju drapieżników (lisy, wrony, sroki). Innym zagrożeniem są nieprawidłowe pokosy na łąkach. Po przeanalizowaniu map z terenami ochrony siedlisk dla kulika wielkiego i derkacza oraz zakresem inwestycji stwierdzono, że planowana inwestycja w wariantcie Inwestora nie będzie negatywnie oddziaływać na wskazane siedliska. Inwestycja będzie realizowana po obecnym śladzie drogowym”*. Oddziaływanie w zapisach tabelarycznych określono jako „potencjalne”. Powyższe nie zostało poparte szczegółowymi analizami, obliczeniami czy pomiarami. Odstąpiono również od szeroko zakrojonego przedstawienia analizy oceny wpływu, popartej niebudzącymi wątpliwość argumentami. Nie przeanalizowano emisji hałasu, która powstanie na skutek użytkowania drogi oraz zwiększenia śmiertelności na skutek dużego ruchu pojazdów na nowo powstałej drodze, czy też opuszczenia rewirów lęgowych.

W ocenie oddziaływania nie wzięto także pod uwagę oddziaływania skumulowanego oraz realnego zagrożenia wynikającego z dużego prawdopodobieństwa stanowienia przez planowaną drogę dojazdu do drogi krajowej S8 (w tym potencjalnie także pojazdów o dużym tonażu), stanowiąc łącznik od nowo powstającego mostu na rzece Narew (aktualnie procedowane kolejne odcinki dróg które będą podlegały modernizacji i rozbudowie aby docelowo poprowadzić ruch z mostu na Narwi do Wyszki). Autor raportu ooś ogranicza się w tym zakresie jedynie do stwierdzenia, że *„Po realizacji inwestycji nie przewiduje się aby ruch na drodze nagle zwiększył się o ruch, który występuje aktualnie. Droga nie będzie stanowić atrakcyjnego łącznika, skrótu drogowego który*

powodowałby nagły wzrost natężenia ruchu, a tym samym natężenia hałasu. Po realizacji inwestycji przebudowy drogi pomiędzy relacji Porządzie – Grądy Polewne nadal będzie istniał odcinek drogi szutrowej pomiędzy miejscowością Grądy Polewne – Grodziczno”. Biorąc pod uwagę wiedzę własną urzędu (dokumentacja do postępowania administracyjnego prowadzonego pod sygnaturą: WOOŚ.I.4221.175.2020.AST) odcinek drogi bez nawierzchni bitumicznej, po realizacji planowanej inwestycji, wynosiłby w około 1,5 km. Niniejsze wskazuje na występowanie realnej alternatywy dojazdu od ww. przeprawy mostowej do trasy S8 z wykorzystaniem planowanej inwestycji (około 14 km), względem obecnie dostępnych tras (około 17 km). W wyniku asfaltowania krótszych odcinków dróg lokalnych tworzy się sieć dróg o lepszej jakości i przepustowości co będzie skutkować zwiększeniem się natężenia ruchu pojazdów w okolicy, zwiększeniem emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza, gleby, wody.

W raporcie ooś i jego uzupełnieniu ocena oddziaływania na migrujące populacje ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Bagno Pulwy PLH140015 została pominięta. W materiale dowodowym sprawy w ocenie organu brak jest również analizy i oceny oddziaływania przedsięwzięcia na przedmioty ochrony, cele i integralność obszaru Puszcza Biała PLB140007. Treść raportu ooś ogranicza się jedynie do zestawienia tabelarycznego i określania wpływu inwestycji jako „potencjalny”.

h) w odniesieniu do lokalnych korytarzy migracji:

W raporcie ooś, a następnie w jego uzupełnieniu nie przedstawiono dowodów na to, że realizacja inwestycji nie przyczyni się do przerwania lokalnych korytarzy migracji małych i średnich ssaków, jak i płazów. Koszty przyrodnicze kolizji to przede wszystkim zmniejszenie liczebności lokalnych populacji wielu gatunków zwierząt. W Polsce, w kolizjach z samochodami giną przede wszystkim płazy, ssaki i ptaki, rzadziej gady. Śmiertelność płazów i gadów bywa jednak tak duża, że zagraża trwałości ich lokalnych populacji. Na przykład, na drodze przecinającej szlak wiosennej migracji płazów do ich miejsc rozrodu w pobliskich zbiornikach wodnych, każdej wiosny ginie z reguły 20-30% (niekiedy daleko więcej) ich lokalnych populacji (Hels and Buchwald 2001; Elzanowski et al. 2009; Brzeziński et al. 2012; Beebe 2013). Również w przypadku niektórych, szczególnie podatnych na kolizje z pojazdami gatunków ssaków i ptaków, śmiertelność spowodowana przez wypadki na drogach może stanowić istotne zagrożenie dla trwałości ich lokalnych populacji (Wpływ dróg na środowisko przyrodnicze. P. Chylarecki). Z uwagi na powyższe oraz brak szczegółowego rozpoznania terenu, w tym lokalnych szlaków migracji, należy założyć, że rozbudowa drogi może wpłynąć negatywnie na gatunki zwierząt bytujące na terenie obszaru, w tym gatunki rzadkie objęte ochroną gatunkową.

*Po dokonanej, szczegółowej analizie raportu ooś i jego uzupełnieniu stwierdzono możliwość wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania inwestycji na co najmniej 1 przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 – kulika wielkiego *Numenius arquata*. Materiał dowodowy sprawy nie przedstawia niebudzących wątpliwości wyników badań na podstawie których dokonano opisu i waloryzacji wartości przyrodniczych obszaru inwestycji i jej oddziaływania. W raporcie ooś występuje brak popartych argumentami informacji na temat właściwej analizy i oceny oddziaływania na przedmioty, cele ochrony i integralność obszarów Natura oraz spójność sieci. W kontekście występowania znacząco negatywnego wpływu na co najmniej jeden z przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, dokumentacja sprawy nie przedstawia analizy wypełnienia przesłanek wynikających z art. 34 ustawy o ochronie przyrody oraz uwarunkowań wynikających z art. 35 tej ustawy. Zgodnie ze wspomnianym powyżej art. 34 ustawy o ochronie przyrody: Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska (...), może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 (...), zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Zaproponowana w raporcie „kompensacja przyrodnicza” wypełnia jedynie w niewielkim stopniu przesłanki wynikające z art. 3 pkt 8 ustawy z*

dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) i nie jest tożsama z działaniami o których mowa w art. 35 ustawy o ochronie przyrody.

W omawianej sprawie podkreślenia dodatkowo wymaga fakt, że zgodnie z raportem ooś po dogłębnej analizie zakresu planowanych działań, warunków zagospodarowania terenu, zasobów przyrodniczych wybrano trzy warianty realizacji inwestycji. Wariant niepodjęcia działań, wariant realizacji inwestycji w pierwotnych założeniach proponowany przez Inwestora oraz wariant alternatywny. Wariant braku realizacji inwestycji zakłada pozostawienie obecnego sposobu zagospodarowania terenu, tj. pozostawienie drogi w formie szutrowej oraz braku budowy chodników. Wariant inwestorski obejmuje rozbudowę drogi polegającą na zaprojektowaniu jezdni z betonu asfaltowego o szerokości 5,00 m z obustronnymi poboczeniami o szerokości 0,75 m oraz rowami przydrożnymi. Zjazdy do posesji zostaną zaprojektowane z betonu asfaltowego natomiast do pól z kruszywa łamanego. Wariant alternatywny różni się od wariantu drugiego budową ciągu pieszo-rowerowego oraz przesuniętym przebiegiem drogi w miejscowości Grądy Polewne. Wariant ten zakłada budowę kładki pieszo-rowerowej z betonu asfaltowego o szerokości 3 m rozpoczynającego się w miejscowości Porządzie, a kończący w miejscowości Grądy Polewne. Budowa ciągu pieszo-rowerowego po wschodniej stronie drogi będzie zlokalizowana za rowem melioracyjnym biegnącym równolegle do drogi. W miejscowości Grądy Polewne poprowadzona droga będzie częściowo po nowym śladzie drogowym. Podsumowując przeprowadzoną analizę porównania oddziaływania poszczególnych wariantów, w raporcie ooś wskazano, że *najkorzystniejszym wariantem realizacji inwestycji w kontekście przyrodniczym jest wariant nr II – wariant inwestycji zaproponowany przez Inwestora. Kluczowym czynnikiem negatywnie wpływającym w wariantcie trzecim jest poszerzenie pasa drogowego oraz zajęcie terenu, który w planach ochronnych jest obszarem ochrony czynnej dla kulika wielkiego oraz derkacza*. Mając to na uwadze, należy stwierdzić, że wariant alternatywny inwestycji nie może stanowić rozwiązania pozwalającego na uniknięcie znacząco negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Mając powyższe na uwadze, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie stoi na stanowisku, iż w sprawie znajduje zastosowanie art. 81 ust. 1 ustawy ooś, zgodnie z którym: *Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, za zgodą wnioskodawcy, wskazuje w decyzji, spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5, wariant dopuszczony do realizacji. W przypadku braku możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantach, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5, oraz w przypadku braku zgody wnioskodawcy na wskazanie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariantu dopuszczonego do realizacji, organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia*.

Jednocześnie analizując przesłanki wynikające z art. 34 ustawy ochrony przyrody, należy stwierdzić, że nie mają one zastosowania w omawianej sprawie. Za realizacją planowanej inwestycji nie przemawiają bowiem konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym (zgodnie z raportem ooś droga ma mieć charakter lokalny, a także w ocenie organu w sprawie występują rozwiązania alternatywne (obecnie istnieje możliwość przejazdu istniejącym ciągiem komunikacyjnym – drogą, istnieje możliwość modernizacji drogi bez konieczności zmiany nawierzchni i budowy systemu odwadniającego).

Mając na uwadze przedstawione uwarunkowania, Regionalny Dyrektor na podstawie przedłożonej dokumentacji nie może uzgodnić warunków realizacji przedmiotowej inwestycji.

Mając na względzie powyższe, postanowiono jak w sentencji.

POUCZENIE

Na niniejsze postanowienie nie przysługuje zażalenie. Postanowienie, na które nie służy zażalenie, strona może zaskarżyć w ramach decyzji następczej zgodnie z art. 142 k.p.a.

**Z up. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Warszawie**

Łukasz Juchner
Naczelnik Wydziału
Ocen Oddziaływania na Środowisko
/podpisano elektronicznie/

Równocześnie Regionalny Dyrektor prosi o poinformowanie stron przedmiotowego postępowania o wydaniu niniejszego postanowienia. Jednocześnie informuje, że postanowienie jest zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej organu (<http://www.ekokarty.pl/wykaz/rdos-warszawa>).

Otrzymują:

1. Adresat;
2. aa.